[2019] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1136

ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ
ਬਨਾਮ
ਗੰਡੀਬਾ ਬਿਹੇਰਾ
(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8497 ਦੀ 2019)
ਨਵੰਬਰ 08, 2019
[ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ, ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਅਨਿਰੁੱਧ ਬੋਸ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ:

ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਪੈਨਸ਼ਨ) ਨਿਯਮ, 1972: ਪੈਨਸ਼ਨ – ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਾਲ – ਗਣਨਾ – ਉਹ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜੋ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਡਾਕ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਡਾਕ ਸੇਵਕਾਂ (ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ.) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਿਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਭਾਈਆਂ ਗਈਆਂ – ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਗਣਨਾ – ਫੈਸਲਾ: ਜਵਾਬੀਆਂ ਵਜੋਂ ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ. ਜਾਂ ਹੋਰ ਬਾਹਰੀ-ਵਿਭਾਗੀ ਏਜੰਟਾਂ ਵਜੋਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਡਾਕ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਨਿਯਮਿਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਦਾਨ ਲਈ – ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ, ਜਵਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾਵਾਂ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਯੋਗ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ – ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਦਾਨ ਲਈ ਸਹਾਨੁਭੂਤੀਪੂਰਨ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਅਣਉਚਿਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ – ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ 1972 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਜੇਕਰ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾ ਛੇੜਿਆ ਜਾਵੇ – ਜਿਹੜੇ ਹੋਰ ਜਵਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਵਿਭਾਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ। ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਡਾਕ ਸੇਵਕਾਂ (ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਵਿਚੋਲਗੀ) ਨਿਯਮ, 2011.

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1.1 ਜਵਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਮ-ਚਾਰਜਿਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਮ-ਚਾਰਜਿਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਇਹ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਅਰਥਾਤ ਕੰਮ-ਚਾਰਜਿਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੰਮ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੇਤਨ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜਵਾਬੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ.– ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਡਾਕ ਸੇਵਕਾਂ ਵਜੋਂ ਅੰਸ਼ਕਾਲਿਕ ਸਿਰਜਣਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਪਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਕੰਮ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਉਸ ਨੇ ਸਥਾਈਤਾ ਦਾ ਅੰਗ. ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ. ਵਜੋਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਥਾਈਤਾ ਦੇ ਅੰਗ ਨੂੰ ਸਮਾਹਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ. ਵਜੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਸਿਵਲ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਕਿਸਮ ਸਮੂਹ–ਸਮਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਵਾਲੀ ਹੈ ਜੋ ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਅਗਲੀ ਕਿਸਮ ਵੱਖਰੇ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀਆਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਸਨ। ਇੱਕ ਨਿਯਮਿਤ ਅਸਾਮੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਚੋਣ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਾਰਨ ਪਿਛੋਕੜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਹਨ, ਨੇ ਇਕਸਾਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਵਜੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਡਾਕ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਜੋਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਵਜੋਂ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੂਲ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਪਾਏ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ। ਇਸ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸੀਮਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਫੈਸਲੇ ਜੋ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਅਸਾਮੀ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕ੍ਰਿਤਰਿਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

[ਪੈਰਾ 15]

1.2 ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ. ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸਾਸਨਿਕ ਸਰਕੂਲਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸੇਵਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਇੱਕੋ ਸਰਕੂਲਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਉਹ 1991 ਦਾ ਸਰਕੂਲਰ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ & ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰਾਰ & ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ. ਦੀ ਅਸਾਮੀ ਪੂਰਾ ਸਮਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਿਹੇ ਗਏ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਲਾਭ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। [ਪੈਰਾ 16]

1.3 ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਕੇਸ ਸੀ ਕਿ 1972 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਕਲਾਜ 49(3) ਅਧੀਨ, ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨਿਯਮਿਤ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ 9 ਸਾਲ ਅਤੇ 3 ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਸੇਵਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਾਧੂ ਸਮਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਕੁੱਲ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੱਧੇ ਸਾਲ ਦੀ ਦੁੱਗਣੀ ਅਵਧੀ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਪਰੰਤੂ, ਕਿਹੇ ਗਏ ਨਿਯਮ ਦੀ ਸਾਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਨਿਯਮ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ 3 ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਲਾਭ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 17][1151 ਬੀ-ਸੀ]

1.4 1972 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 88 ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੰਤਰਾਲਾ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਣਉਚਿਤ ਕਠਨਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਢਿੱਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ, ਕਿਹੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਨਿਰਣਾਯਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦਾ ਕੇਸ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਘਾਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ,ਇਹ ਇੱਕ ਬੇਅੰਤ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗਾ।

1.5 ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ. ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਤਿਰਿਕਤ-ਵਿਭਾਗੀ ਏਜੰਟਾਂ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਡਾਕ ਵਿਭਾਗ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਦਾਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ। ਪਰ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਆਪਣੀ ਨਿਯਮਤ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਘਾਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈਨਸ਼ਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਦਾਨ ਲਈ ਹਮਦਰਦੀ ਭਰੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਜੋੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੇਵਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿੱਚ, ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ. ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਵੈਰੀਅੰਟਾਂ ਵਜੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦੀ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਸਕੇ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲ ਹੇਠ ਫੈਸਲੇ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ. ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਵਧੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਦਾਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਡਾਕ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਤ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। [ਪੈਰਾ 19, 20]

1.6 ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਢਿੱਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਵਿਚਾਰਣਾ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ 1972 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 88 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸ਼ਰਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਖੜਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਨਿਯਮ 88 ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਨਿਯਮ ਨੰਬਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਡਾਕ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੇੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਰਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਭਾਰਤ ਸੰਘ & ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰਾਰ & ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ

ਵਿੱਚ, ਸਬੰਧਤ ਮੰਤਰਾਲਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ 1972 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 88 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਢਿੱਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 211]

ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ. ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 13675–13676 ਦੇ 2015 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡੀ.ਐਸ. ਨਕਾਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1983) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 305 : [1983] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 165 – ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਾਕ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੀ.ਕੇ. ਰਜੰਮਾ (1977) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 94 : [1977] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 678; ਚੇਤ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਜੀਤ ਸਿੰਘ (2008) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 427 : [2008] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1124; ਹਬੀਬ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2018) 1 ਐਸ.ਐਲ.ਆਰ. 724 (ਐਸ.ਸੀ) – ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨਕਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2010) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 317 : [2010] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 27; ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦੱਤਾਪਾ ਡਬਲਿਊ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 81699/2011 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[1977] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 678 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 15

[2008] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1124 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 15

[1983] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 165 ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 15

[2018] 1 ਐਸ.ਐਲ.ਆਰ. 724 (ਐਸ.ਸੀ) ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 16

[2010] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 27 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 15

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8497 ਦੇ 2019।

ਉੜੀਸਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਟਕ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 03.01.2014 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 28905 ਦੇ 2011।

ਨਾਲ

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8979, 9886 ਦੇ 2014, 8674 ਦੇ 2015, 2825, 5008, 8379, 10355, 10801 ਦੇ 2016, 1580-1581, 109-110, 9518-9520 ਦੇ 2017, 8498, 8499, 8500, 8501 ਦੇ 2019, ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.(ਸੀ) ਨੰਬਰ 16615/2018, 3392 ਦੇ 2019, ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ (ਸੀ). ਸੀ.ਸੀ. ਨੰਬਰ 20557-20558/2015, ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.(ਸੀ) ਡੀ. ਨੰਬਰ 13464/2018, ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.(ਸੀ) ਡੀ. ਨੰਬਰ 18007/2019।

ਏ.ਐਨ.ਐਸ. ਨਾਡਕਰਨੀ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਮਿਸ ਕਿਰਨ ਸੂਰੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼ੰਕਰ ਦਿਵਾਤੇ, ਮੇਰੂ ਸਾਗਰ ਸਮੰਤਰਾਯ, ਜੈ ਦੇਹਾਦਰਾਈ, ਮਿਸਿਜ਼ ਅਨਿਲ ਕਟਿਆਰ, ਸ਼ੇਖਰ ਦ੍ਵਿਵੇਦੀ, ਟੀ. ਏ. ਖਾਨ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ,

ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਮੁਕੇਸ਼ ਕੇ. ਗਿਰੀ, ਜਿਤੇਂਦਰ ਮੋਹਾਪਾਤਰਾ, ਕੇਦਾਰ ਨਾਥ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਮਿਸ ਰੀਨਾ ਰਾਓ, ਸੰਦੀਵ ਕਾਲੀਆ, ਸ੍ਰੀਲੋਕ ਨਾਥ ਰਾਥ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਆਨੰਦ ਰਾਏ, ਡਾ. ਸੁਸ਼ੀਲ ਬਾਲਦਵਾ, ਸੰਜੈ ਕੁਮਾਰ ਵਿਸੇਨ, ਮਿਸਿਜ਼ ਕੇ. ਸਰਦਾ ਦੇਵੀ, ਆਰ. ਵਿਜੈ ਨੰਦਨ ਰੈੱਡੀ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧੀਮਾਨ, ਐਸ. ਆਰ. ਸੇਤੀਆ, ਜੋਇਦੀਪ ਮੁਕਰਜੀ, ਮਿਸ ਸੀਮਾ ਕਸ਼ਯਪ, ਪੀ. ਆਰ. ਕੋਵਿਲਾਨ, ਮਿਸਿਜ਼ ਗੀਤਾ ਕੋਵਿਲਾਨ, ਮਿਸ ਲਕਸ਼ਮੀ ਕੇ.ਜੀ., ਵਿਜੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਅਬਿਦ ਅਲੀ ਬੀਰਨ ਪੀ, ਐਸ.ਕੇ. ਸਿਨਹਾ, ਜੇਮਸ ਪੀ. ਥਾਮਸ, ਬੀ.ਕੇ. ਬੇਰਵਾ, ਮੁਹੰਮਦ ਅਪਜਲ ਅੰਸਾਰੀ, ਮੁਕੇਸ਼ ਕੇ. ਵਰਮਾ, ਵਿਵੇਕ ਸ਼ਰਮਾ, ਹਰਸ਼ ਸਿੰਘਲ, ਅਨੀਸ ਅਹਮਦ ਖਾਨ, ਵੀ.ਐਨ. ਰਾਘੁਪਤੀ, ਮਨੇਂਦਰ ਪਾਲ ਗੁਪਤਾ, ਅਜ਼ਹਰ ਕਯੂਮ, ਕੇ. ਵੀ. ਜਗਦੀਸ਼ਵਰਨ, ਮਿਸ ਜੀ. ਇੰਦਿਰਾ, ਮਿਸ ਰੰਗੋਲੀ ਸੇਠ, ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ, ਬੇਨੋ ਬੇਨਿਕਗਾਰ, ਪਰੀਜਾਤ ਕਿਸ਼ੋਰ, ਪੁਨੀਤ ਕੁਮਾਰ ਸਕਸੇਨਾ, ਕਮਲਕਾਂਤ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਗੋਇਲ, ਵੇਦਾਂਤ ਸਿੰਘ, ਮਿਸ਼ੇਲ ਗੋਮਸ, ਨਿਕਿਲੇਸ਼ ਰਾਮਚੰਦਰਨ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਨਿਰੁੱਧ ਬੋਸ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਅਨਿਰੁੱਧ ਬੋਸ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਰਿਕਾਰਡ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਡਾਇਰੀ ਨੰਬਰ 13464/2018, ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.(ਸੀ) ਨੰਬਰ 16615/2018, ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.(ਸੀ)ਨੰਬਰ 3392/2019 ਅਤੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.(ਸੀ) ਡਾਇਰੀ ਨੰਬਰ 18007/2019 ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਇਸ ਬੈਚ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹਨ। ਸੇਵਾ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

2. ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਸੀ.ਸੀ. ਨੰਬਰ 20557-20558 ਦੇ 2015 ਅਤੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 32881 ਦੇ 2018 ਵਿੱਚ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਬਾਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਖਾਸ ਅਪੀਲ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

3. ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੋਸਟਲ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਡਾਕ ਸੇਵਕਾਂ (ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ.) ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸੇਵਾ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਲਈ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਿਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕਸਾਰ ਤੌਰ ਤੇ ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਜ਼ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਬਣ ਗਏ। ਮੂਲ ਅਰਜੀਦਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਪਾਏ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਿਤ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਣ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸੇਵਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਪੈਨਸ਼ਨ) ਨਿਯਮ, 1972 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ 10 ਸਾਲ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਅੱਗੇ 1972 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਜੋਂ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਾਂਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮਿਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਅਵਧੀ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਉਸ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਘੱਟ ਸੀ। ਧਾਰਾ 49 (1) ਦੇ 1972 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ:-

“ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੇਵਾ ਗ੍ਰੈਚਿਊਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਹਰ ਪੂਰੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਲਈ ਅਰਧ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।”

4. ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਡਾਕ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੱਖਰੇ ਨਿਯਮ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੋਸਟਲ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ-ਵਿਭਾਗੀ ਏਜੰਟਾਂ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਯਮ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਡਾਕ ਸੇਵਕ (ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਵਿਚੋਲਗੀ) ਨਿਯਮ, 2011 (2011 ਦੇ ਨਿਯਮ) ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀ&ਟੀ ਵਾਧੂ ਵਿਭਾਗੀ ਏਜੰਟਾਂ(ਆਚਰਣ & ਸੇਵਾ) ਨਿਯਮ, 1964 ਸੀ ਜੋ ਇਸੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ

ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਡਾਕ ਸੇਵਕ (ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ) ਨਿਯਮ, 2001 ਨਾਲ ਬਦਲੇ ਗਏ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਯਮ 2011 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਬਦਲੇ ਗਏ। ਜੀਡੀਐਸਜ਼ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਖੇਪ ਨਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੰਭਵਤ: ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਇਹ ਹਨ EDMC, ED-ਪੈਕਰ, ਵਿਭਾਗੀ ਦੌੜਾਕ, EDDA ਅਤੇ GDS। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਆਖਰੀ ਨਾਮ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਡਾਕ ਸੇਵਕਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

5. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁੱਖ ਕੇਸ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਉੱਠਿਆ ਹੈ ਜੋ ਗੰਡੀਬਾ ਬੇਹੇਰਾ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਓ.ਏ. ਨੰਬਰ 609/2010 ਵਜੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਕਟਕ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਓੜੀਸਾ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਬਾਲਾਸੋਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੀਡੀਐਸ ਵਜੋਂ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1968 ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਇਸ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ 25 ਮਈ, 1999 ਤੱਕ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ, ਜਿਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ, ਉਸਨੂੰ ਉਚਿਤ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਨਿਯਮਿਤ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਰੁੱਪ 'ਡੀ' ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਇੱਕ ਗਰੁੱਪ "ਡੀ" ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨੂੰ 30 ਦਸੰਬਰ 1999 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਇੱਕ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ 30 ਜੂਨ, 2008 ਨੂੰ ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗਰੁੱਪ 'ਡੀ' ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਨਿਯੰਤਰ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ, 6 ਜੁਲਾਈ, 2011 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਅਰਜ਼ੀਦਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਜੀਡੀਐਸ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਓ.ਏ. ਨੰਬਰ 310 ਦੇ 2010 (ਸ੍ਰੀ ਗੌਰਾਂਗ ਚ. ਸਾਹੂ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ) ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ।

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਗਾਂਧੀਬਾ ਬਿਹੇਰਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ:-

“ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਉਲਟਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਤੋਂ ਵਿਚਲਣ ਲਈ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਗੌਰੰਗਾ ਚ. ਸਾਹੂ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਥੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਈ.ਡੀ. ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਦੀ ਘਾਟ ਦੀ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸੇਵਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਗਿਣਨ ਲਈ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 60 (ਸੱਠ) ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਪਸੰਦੀਦਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ, ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਸਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੱਕ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਬਕਾਏ 'ਤੇ 6% ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਾਰਨ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਪਾਏ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਵਿਆਜ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਰਿਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹਨ।”

6. ਉੜੀਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 3 ਜਨਵਰੀ, 2014 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਡਾਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਕਹੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ 6ਦਸੰਬਰ$_{SUPERSCRIPT}$, 2011 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ W.P. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 11665 ਦੇ 2011 ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

7. ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਤੱਥਾਤਮਕ ਵਿਵਾਦ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦੇ ਵੀ ਲਗਭਗ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਤੱਥਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਰਣੀਬੱਧ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ :- [ਅਨਿਰੁੱਧ ਬੋਸ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ] 9. ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8379 ਦੇ 2016 09.06.1967—ਈ.ਡੀ.ਐਮ.ਸੀ. ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। (34 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ) 12.09.1997—ਪੋਸਟਮੈਨ ਵਜੋਂ ਚਾਰਜ ਸੰਭਾਲਿਆ। 31.03.2007—ਸੇਵਾਮੁਕਤ। ਯੋਗਤਾ ਸੇਵਾ ਦੀ ਅਵਧੀ: 9 ਸਾਲ, 6 ਮਹੀਨੇ, 20 ਦਿਨ।

10.
ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ
1580-1581 ਦੇ 2017
10.01.1963—ਵਾਧੂ ਵਿਭਾਗੀ ਦੌੜਾਕ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। (29 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ)
27.02.1992—ਗਰੁੱਪ ਡੀ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।
31.12.2000—ਸੇਵਾਮੁਕਤ।
ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਅਵਧੀ: 8 ਸਾਲ, 10 ਮਹੀਨੇ, 3 ਦਿਨ।

11.
ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ
109-110 ਦੇ 2017
22.06.1962—ਈ.ਡੀ.ਏ. ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। (31 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ)
15.11.1993—ਗਰੁੱਪ ਡੀ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।
31.03.1997—ਸੇਵਾਮੁਕਤ।
ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਅਵਧੀ: 5 ਸਾਲ, 4 ਮਹੀਨੇ, 15 ਦਿਨ।

12.
ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ
10355 ਦੇ 2016
25 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਈ.ਡੀ.ਡੀ.ਏ. ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ
09.11.2011—ਪੋਸਟਮੈਨ ਵਜੋਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ।
30.06.2012—ਸੇਵਾਮੁਕਤ।
ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਅਵਧੀ: 9 ਸਾਲ, 7 ਮਹੀਨੇ, 21 ਦਿਨ।

13.
ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ
10801 ਦੇ 2016
ਜੁਲਾਈ 1972—ਈ.ਡੀ.ਐਮ.ਸੀ. ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। (27 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ)
15.09.1999—ਗਰੁੱਪ ਡੀ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।
31.05.2009—ਸੇਵਾਮੁਕਤ।
ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਅਵਧੀ: 9 ਸਾਲ, 8 ਮਹੀਨੇ, 16 ਦਿਨ।

14(i)
ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 9518-20 ਦੇ
2017
14.07.1972—ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ. ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। (30 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ)
25.11.2002—ਗਰੁੱਪ ਡੀ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।
30.06.2012—ਸੇਵਾਮੁਕਤ।
ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਅਵਧੀ: 9 ਸਾਲ, 7 ਮਹੀਨੇ, 6 ਦਿਨ।

14(ii)
05.11.1973—ਈ.ਡੀ.ਐਮ.ਸੀ.ਏ. ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। (23 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ)
17.04.1997—ਪੋਸਟਮੈਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।
31.12.2006—ਸੇਵਾਮੁਕਤ।
ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਅਵਧੀ: 9 ਸਾਲ, 8 ਮਹੀਨੇ, 15 ਦਿਨ।

14(iii)
01.11.1971—ਈ.ਡੀ.ਐਮ-ਆਈ ਬਣੇ। (28 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ)
03.11.1999—ਗਰੁੱਪ ਡੀ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।
31.07.2009—ਸੇਵਾਮੁਕਤ।
ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਅਵਧੀ: 9 ਸਾਲ, 8 ਮਹੀਨੇ, 29 ਦਿਨ।

15.
ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 32881
ਦੇ 2018
25.01.1971—ਈ.ਡੀ.ਐਮ.ਪੀ. ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। (28 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ)
27.11.1999—ਗਰੁੱਪ ਡੀ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।
31.08.2009—ਸੇਵਾਮੁਕਤ।
ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਅਵਧੀ: 9 ਸਾਲ, 8 ਮਹੀਨੇ, 19 ਦਿਨ।

16.
ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 6544
2019
21.07.1972—ਈ.ਡੀ.ਡੀ.ਏ. ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। (31 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ)
06.08.2003—ਗਰੁੱਪ ਡੀ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।
30.06.2011—ਸੇਵਾਮੁਕਤ।
ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਅਵਧੀ: 7 ਸਾਲ, 10 ਮਹੀਨੇ, 9 ਦਿਨ।

8. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਉੜੀਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੰਡੀਬਾ ਬਿਹੇਰਾ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ. ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ. ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਕੰਮ ਦੇ ਘੰਟੇ (3-5 ਘੰਟੇ) ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਡਾਕ ਸੇਵਕ (ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ.) ਵਜੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਡਾਕ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਸੈੱਟ ਆਫ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈੱਟ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵਾਂ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

9. ਡਾਕ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਪੀ.ਕੇ. ਰਾਜੰਮਾ(1977) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 94] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਡਾਕ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਤਿਰਿਕਤ-ਵਿਭਾਗੀ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਸਿਵਲ ਪੋਸਟਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਤਿਰਿਕਤ-ਵਿਭਾਗੀ ਏਜੰਟਾਂ ਖਿਲਾਫ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 311 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਚੇਤ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਜੀਤ ਸਿੰਘ [(2008) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 427] ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ. ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਨਗਰ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ. ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉੱਠਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1994 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਏਜੰਟ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹਨ ਜੋ ਸਿਵਲ ਪੋਸਟਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਡੀ.ਐਸ. ਨਕਾਰਾ & ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ [(1983) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 305] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਸਮਰਥਨ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋ ਸੈੱਟ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

10. ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਜ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਸੈੱਟ ਜੋ ਗਰੁੱਪ 'ਡੀ' ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵਜੋਂ ਸਮਾਹਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ-ਵਸਤੂ ਵਾਲੇ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 17/2009 ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਯਮ ਸੀ ਡਾਕ ਵਿਭਾਗ, (ਮਲਟੀ-ਟਾਸਕਿੰਗ ਸਟਾਫ) ਭਰਤੀ ਨਿਯਮ, 2010। ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਜ਼ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪੋਸਟਾਂ ਦੇ ਧਾਰਕਾਂ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਨਿਯਮਤ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਨ। ਉਕਤ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ 9ਵੀਂ ਦਸੰਬਰ, 2014 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਮੁੱਖ ਬੈਂਚ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਦਿੱਲੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਮੁੱਖ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਤਿੰਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਹ ਓ.ਏ. ਨੰਬਰ 749/2015, 3540/2015 ਅਤੇ ਓ.ਏ. ਨੰਬਰ 613/2015 ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਜ਼ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ 17ਵੀਂ ਨਵੰਬਰ 2016 ਨੂੰ (ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ ਸਕਸੇਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ) ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ :-

"(ਅ) ਸਾਰੇ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਡਾਕ ਸੇਵਕਾਂ ਲਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਗਰੁੱਪ 'ਡੀ' ਸਟਾਫ ਵਜੋਂ ਸਮਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਡਾਕ ਸੇਵਕ ਵਜੋਂ ਬਿਤਾਇਆ ਗਿਆ ਸਮਾਂ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਬੀ) ਪੈਨਸ਼ਨ ਸੀ.ਸੀ.ਐਸ. (ਪੈਨਸ਼ਨ) ਨਿਯਮ, 1972 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਡਾਕ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਨਿਯਮਤ ਗਰੁੱਪ 'ਡੀ' ਸਟਾਫ ਵਜੋਂ ਸਮਾਹਿਤ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਡਾਕ ਸੇਵਕ ਵਜੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਗਿਣਤੀ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦਾ 5/8ਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਿਯਮ 6 ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਧਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਸੀ) ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਡਾਕ ਸੇਵਕਾਂ (ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਵਿਚੋਲਗੀ) ਨਿਯਮ, 2011 ਉੱਪਰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੈਧ ਹਨ ਸਿਵਾਏ ਨਿਯਮ 6 ਦੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਡੀ) ਨਿਯਮਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੋਰ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਡਾਕ ਸੇਵਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

11. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਮਾਨਯੋਗ) ਨੇ ਕੀਤੀ ਜਸਟਿਸ ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ) ਨੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ 'ਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ 2015 ਦਾ ਨੰਬਰ 13675-13676 (ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰਾਰ & Anr.) ਨੇ 24 ਨਵੰਬਰ, 2015 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਘੇਰਾ ਉਹ ਅਪੀਲ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੇਗੀ:-

"ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2 ਵਿਜ਼. ਐਨ.ਐਸ. ਪੂਨੂਸਾਮੀ ਨੇ ਸਾਲ 1968 ਤੋਂ 1993 ਤੱਕ ਡਾਕ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਤਿਰਿਕਤ ਵਿਭਾਗੀ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਉਹ 01.04.1993 ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ 31.05.2002 ਨੂੰ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਗਏ। ਦੂਜੇ ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਨੌ ਸਾਲ ਅਤੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਗਏ ਜਿਸ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਤਿਰਿਕਤ ਵਿਭਾਗੀ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਕੁਝ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਉੱਠੀਆਂ।" ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ, ਅੰਤਰ-ਵਿਰੋਧ, ਸਾਲ 1991 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸਰਕੁਲਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਸਰਕੁਲਰ ਨੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਅਤਿਰਿਕਤ ਵਿਭਾਗੀ ਏਜੰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਦਾ 50% ਹਿੱਸਾ ਨਿਯਮਤ ਸੇਵਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨ ਲਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ।

12. ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਨੂੰ ਸਾਲ 1991 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡੀਓਪੀਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਉਕਤ ਸਰਕੂਲਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਵਿਭਾਗੀ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ 50% ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਿਯਮਤ ਸੇਵਾ। ਲੰਬਿਤ ਦੌਰਾਨ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ ਉਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ.2 ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਪੈਨਸ਼ਨ।

13. ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੰਨਦਿਆਂ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ:-

"ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੇ 26.10.2015 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡੀਓਪੀ&ਟੀ ਸਰਕੁਲਰ, 1991 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤਿਰਿਕਤ ਵਿਭਾਗੀ ਏਜੰਟ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅਸਥਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਦੂਜਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਇੱਕ ਅਧਾ ਸਮੇਂ ਦਾ ਅਸਥਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਜੋ ਕਿ 1964 ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ 2001 ਅਤੇ 2011 ਵਿੱਚ ਸੋਧੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਵਰਗੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਪੰਜ ਘੰਟੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਕਲਪਿਕ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਰ-ਦਰਾਜ਼ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਨਿਯਮਿਤ ਡਾਕਘਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਇੱਕ ਵਿਆਵਹਾਰਿਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਏਕਸ-ਗ੍ਰੇਸਿਆ ਗ੍ਰੈਚਿਊਟੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਡੀਓਪੀ&ਟੀ ਸਰਕੁਲਰ, 1991, ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅਸਥਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ, ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਮਾਮਲਾ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਾਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਉਚਿਤ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪੈਨਸ਼ਨ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਦਾ ਰਹੇਗਾ।"

14. ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ 2011 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:-

“ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਏਕਸ-ਗ੍ਰੇਸਿਆ ਗ੍ਰੈਚਿਊਟੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ।”

15. ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਤਰਕ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਡੀ.ਐਸ. ਨਕਾਰਾ(ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਗਰੁੱਪਾਂ ਦੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਕ੍ਰਿਤਰਿਮ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਪਰ D.S. ਨਕਾਰਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਤੱਥਗਤ ਸੰਦਰਭ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਹ ਦੋ ਸੈੱਟਾਂ ਦੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਸਸ਼ਸਤਰ ਬਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੈੱਟ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ। P.K. ਰਾਜਾਮੰਨਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਛਤ ਰਾਮ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਹਨ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ. ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਪੋਸਟਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਨ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਿਤ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਵਿੱਚ

ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੂਜੇ ਅਧਿਕਾਰ ਉੱਤੇ ਹਬੀਬ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ [2018 (1) ਐਸ.ਐਲ.ਆਰ. 724 (ਐਸ.ਸੀ.)] ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 23 ਅਗਸਤ, 2017 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਉਹ ਕੇਸ ਇੱਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਉੱਠਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਕੰਮ-ਚਾਰਜਡ ਕਰਮਚਾਰੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਉਸ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇ ਜਦੋਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਪਦ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਨਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ, ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ। ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨਕਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ [(2010) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 317] ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਕੇਸ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿੰਚਾਈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਕੰਮ-ਚਾਰਜਡ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਤੋਂ ਉੱਠਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਧੀਨ ਅਸਥਾਈ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਵਜੋਂ ਗਿਣਨ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਕੰਮ-ਚਾਰਜਡ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ। ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪੂਰੇ-ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਕਾਰਾ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦੋ ਸਰਕੁਲਰਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ-ਚਾਰਜਡ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਸੇਵਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਜੋਂ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਗਿਣਨ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੰਮ-ਚਾਰਜਡ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਰਗ, ਭਾਵ, ਕੰਮ-ਚਾਰਜਡ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੰਮ ਖਿਲਾਫ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਉਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ. ਵਜੋਂ ਅੰਸ਼ਕਾਲਿਕ ਸਿਰਜਣਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪੇਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੰਮ ਸਥਾਈ ਤੱਤ ਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਹ ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ. ਵਜੋਂ ਲੱਗੇ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪੋਸਟਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਪੂਰਾ-ਸਮਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਜੀ.ਡੀ. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਰੈਗੂਲਰ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਚੋਣ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਹੋਲਡਿੰਗ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮਿਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ. ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਜੋ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਦੇ ਹਨ 2016 ਦਾ ਨੰਬਰ 5008, 2016 ਦਾ SLP(C) ਨੰਬਰ 16767, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 8379 2016 ਅਤੇ 2016 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10801। ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਸੇਵਾ ਕਾਲ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਕਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ।

16. ਕੇਸ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਦੇ ਗਣਨਾ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੰਗ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ. ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਖਾਸ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸਰਕੂਲਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਰਕੂਲਰ 1991 ਦਾ ਸਰਕੂਲਰ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੂੰਕਿ ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ. ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਪੂਰਾ ਸਮਾਂ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਉਕਤ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਲਾਭ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਬੀਬ ਖਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 17 ਜੂਨ, 2011 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 81699/2011 ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦੱਤਾਪਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਅਤਿਰਿਕਤ-ਵਿਭਾਗੀ ਏਜੰਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਗਿਣਨਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਕਿ ਹਰ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਲਈ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਸਿਰਜਣਸ਼ੀਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਪਰ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

17. ਇਹ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦਾ ਕੇਸ ਹੈ ਕਿ 1972 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 49(3) ਅਧੀਨ, ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ 9 ਸਾਲ ਅਤੇ 3 ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਿਯਮਿਤ

ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਲਈ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵਾਧੂ ਸਮਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਨਿਯਮ 49(3) ਇਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ: -

"ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਗਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ, ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਫਰੈਕਸ਼ਨ ਜੋ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਅੱਧੀ ਸਾਲ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਵਜੋਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਤਰਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਜੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁੱਲ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਅੱਧੇ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਦੋ ਟ੍ਰਾਂਚਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਫ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹੇ ਗਏ ਨਿਯਮ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਉੱਤੇ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਨਿਯਮ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਫਰੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 3 ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਲਾਭ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

18. 1972 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 88 ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੰਤਰਾਲਾ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਣਉਚਿਤ ਕਠਨਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਢਿੱਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 88 ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

"88. ਢਿੱਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮੰਤਰਾਲਾ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਭਾਗ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਣਉਚਿਤ ਕਠਨਾਈ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮੰਤਰਾਲਾ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਲਿਖਤੀ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਅਪਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਢਿੱਲ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਬਗੈਰ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਕਿਹੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵਰਤੋਂ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਘਾਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਅੰਤਹੀਣ ਕਵਾਇਦ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ।

19. ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀਆਂ ਵਲੋਂ ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ. ਜਾਂ ਹੋਰ ਬਾਹਰੀ-ਵਿਭਾਗੀ ਏਜੰਟਾਂ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਡਾਕ ਵਿਭਾਗ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ। ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਲੱਭਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਜਵਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਘਾਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇਣ ਲਈ ਹਮਦਰਦੀਪੂਰਨ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਜੋੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ, ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ. ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਵੈਰੀਅੰਟਾਂ ਵਜੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਸਕੇ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਲੱਭਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸੰਘ & ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰਾਰ & ਅਨੁਸਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਥੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ (ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2) ਨੇ ਨੌ ਸਾਲ ਅਤੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ

ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਦੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ 24 ਨਵੰਬਰ 2015 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਸੀ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

20. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜੀ.ਡੀ.ਐਸ. ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਸੇਵਾ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਅਵਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਿਤ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟਲ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜੋੜੀ ਜਾ ਸਕੇ।

21. ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਏ ਦੇ ਵੀ ਹਾਂ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਢਿੱਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ 1972 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ 88 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸ਼ਰਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਇਸ ਖੜ੍ਹੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਮੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਨਿਯਮ 88 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਨਿਯਮ ਨੰਬਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੇੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸੰਘ & ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰਾਰ & ਇੱਕ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ:-

(i) ਜੇਕਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਪੋਸਟਲ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੇੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਸੰਘ & ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰਾਰ & ਇੱਕ ਹੋਰ(ਸੁਪਰਾ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(ii) ਬਾਕੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਬੰਧਤ ਮੰਤਰਾਲਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 1972 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 88 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਢਿੱਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

22. ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਭੰਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

23. ਖਰਚੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ

ਅਪੀਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate